

- Kim, H. (2020). China's Evolving North Korea Policy. *The Institute for Security and Development Policy*. Retrieved from <http://isdpeu/wp-content/uploads/2020/04/Chinas-Evolving-North-Korea-Policy-FA-02.04.20.pdf>
- Kim, S. (2021). Can China be a Real Partner in Bringing North Korea to the Nuclear Negotiating Table? *RAND Corporation*. Retrieved from <https://www.rand.org/pubs/commentary/2021/07/can-china-be-a-real-partner-in-bringing-north-korea.html>
- Miracola, S. (2018). «Leading From Behind»? China's Role in Pyongyang's Shift. *Italian Institute for International Political Studies*. Retrieved from <https://www.ispionline.it/en/publication/leading-behind-chinas-role-pyongyangs-shift-20771>
- Reilly, J. (2013). China's Economic Statecraft: Turning Wealth into Power. *The Lowy Institute for International Policy*. Retrieved from https://www.files.ethz.ch/isn/175042/reilly_chinas_economic_statecraft_web.pdf
- Scobell, A., Cozad, M. (2015). China's North Korean challenge. *RAND Corporation*. Retrieved from <https://www.rand.org/pubs/commentary/2015/04/chinas-north-korean-challenge.html>

Тетяна САМОЙЛЕНКО

студентка кафедри міжнародних відносин і аудиту
НТУ «Дніпровська політехніка»

Науковий керівник – к.п.н., доц. Анастасія ПЕРФІЛЬЄВА

ТРАНСФОРМАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ПУБЛІЧНОГО ПРАВА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

У сучасному глобалізованому світі інформаційні технології стали потужним інструментом впливу на міжнародні відносини, політичні процеси та суспільну свідомість. Однак разом із можливостями, які відкриває цифрова епоха, з'явилися й нові загрози – зокрема, інформаційна війна, яка перетворилася на один із ключових інструментів сучасних конфліктів. Від кібератак до цілеспрямованих кампаній дезінформації – ці явища не лише підривають стабільність окремих держав, а й ставлять під сумнів ефективність традиційних норм міжнародного публічного права.

Сьогодні міжнародне право, сформоване в умовах класичних збройних конфліктів, виявляється недостатньо пристосованим для протидії сучасним інформаційним загрозам. Відсутність чітких правових визначень, неефективність існуючих механізмів реагування та порушення прав людини в цифровому просторі – все це вимагає термінового переосмислення та адаптації правових інструментів.

У цьому контексті дослідження трансформації міжнародного публічного права в умовах інформаційної війни набуває особливої актуальності. Аналізуючи сучасні виклики та пропонуючи шляхи їх подолання, це дослідження спрямоване на пошук балансу між свободою інформації, безпекою держав та захистом прав людини в цифрову епоху.

Сучасний етап розвитку міжнародні відносин характеризується безпрецедентним впливом інформаційних технологій на всі сфера суспільного життя. Як зазначає О. Вознюк, інформаційна війна перетворилась з теоретичної концепції на реальний інструмент геополітичної боротьби, що потребує кардинального переосмислення традиційних підходів міжнародного права (Вознюк, 2024, с. 9).

Особливістю сучасних інформаційних конфліктів є їх гібридний характер, коли кібератаки поєднуються з цілеспрямованими кампаніями дезінформації, що дозволяють уникнути прямого військового зіткнення, але при цьому ефективно досягати стратегічних цілей. Такі держави, як росія, системно застосовують інформаційний тиск, обходячи класичні механізми контролю та відповідальності. В результаті міжнародне право, створене для врегулювання збройних конфліктів і дипломатичних спорів, виявляється безсилим перед віртуальними загрозами.

Однією з ключових проблем сучасності є відсутність чітких правових визначень базових понять. Міжнародне право досі не має єдиного тлумачення таких термінів як «інформаційна війна» чи «кіберзлочинність», що значно ускладнює правову кваліфікацію подібних явищ (Сілаєв, 2024, с. 82). Ця правова невизначеність створює серйозні перешкоди для міжнародного співробітництва у боротьбі з інформаційними загрозами.

Інституційна система міжнародного права також виявляється недостатньо ефективною у нових умовах. Такі прогресивні ініціативи як Кіберконвенція ОБСЄ мають переважно рекомендаційний характер і не передбачають реальних механізмів притягнення до відповідальності (Трофименко, 2023, с. 142). Це призводить до ситуації, коли держави-агресори можуть діяти практично безкарно, використовуючи «сірі зони» в міжнародному праві. У першій черзі страждає право на доступ до правдивої інформації – фундаментальний елемент демократичного суспільства (Чистякова, 2024, с. 83). Існуючі міжнародні документи, зокрема Загальна декларація прав людини, не враховують викликів цифрової епохи. У такому середовищі мільйони громадян стають жертвами маніпуляцій, а держави виявляються неспроможними забезпечити належний захист.

Усвідомлення масштабів і загроз інформаційної війни, а також очевидна невідповідність наявних норм міжнародного права новим викликам цифрової епохи, зумовили зростання уваги міжнародної спільноти до проблеми регулювання інформаційного простору. Реакцією на ці небезпеки стала поява

низки ініціатив, спрямованих на пошук ефективних механізмів протидії дезінформації, гібридним атакам та іншим проявам інформаційної агресії.

У 2022 році Європейський Союз запровадив Акт про цифрові послуги (Digital Services Act, DSA), який став ключовим кроком у вдосконаленні правового регулювання цифрового середовища. Акт встановлює чіткі обов'язки для онлайн-платформ, зокрема щодо запобігання поширенню незаконного контенту, дезінформації та маніпулятивної реклами. Особливої ваги набуває вимога до «великих онлайн-платформ» (VLOPs), таких як Google, Meta чи X (Twitter), регулярно проводити оцінку системних ризиків, пов'язаних із дезінформацією, і впроваджувати мітинг-стратегії (risk mitigation measures). Акт передбачає прозорість алгоритмів, доступ до даних для перевірки незалежними дослідниками, а також санкційний механізм у разі невиконання зобов'язань, що фактично формує правове середовище для відповідального управління інформаційними потоками в ЄС (The Digital, 2022). Отже, посилення правового поля відбувається шляхом встановлення правил відповідальності інтернет-платформ за незаконний контент і дезінформацію.

На глобальному рівні значним кроком стали Глобальні принципи інформаційної доброчесності (UN Global Principles for Information Integrity). Цей документ, ініційований Генеральним секретарем ООН, не має обов'язкової юридичної сили, проте виконує роль "м'якого права" (soft law), формуючи стандарти належної поведінки для держав, технологічних компаній, медіа та громадянського суспільства. Провідні положення включають: повагу до свободи поглядів, забезпечення прозорості алгоритмів, протидію дезінформації з боку державних і недержавних акторів, а також захист прав людини в цифровому середовищі. Принципи слугують платформою для розробки майбутніх міжнародних норм та інструментом міжурядової співпраці у сфері регулювання інформаційного простору (The Global, 2024).

Порівняльний аналіз цих документів свідчить, що Акт про цифрові послуги є регуляторним інструментом, який має примусовий характер і встановлює чіткі вимоги до онлайн-платформ. Його сила полягає у наглядovому механізмі, системі штрафів і прозорих процедурах. Глобальні принципи інформаційної доброчесності ООН створюють морально-політичні рамки, що дозволяють країнам будувати власні підходи на основі універсальних цінностей. Їх перевага у легітимності, інклюзивності та потенціалі для майбутньої конвенційної роботи. Комбінування цих підходів, а саме: нормативного (Акт) і декларативного (Глобальні принципи), відкриває перспективу формування глобального регулювання інформаційного простору з урахуванням прав людини, геополітики та технологічної динаміки.

Інформаційна війна як форма впливу на міжнародні процеси висвітлила глибоку кризу чинної системи міжнародного публічного права. Зіткнення з цифровими викликами продемонструвало, що усталені механізми правового регулювання більше не гарантують належного рівня захисту державного

суверенітету, безпеки інформаційного простору та свободи слова. У цьому контексті необхідно не лише констатувати факт трансформації правової системи, а й мислити категоріями функціональної адаптації. Мова йде про переосмислення ролі міжнародного права як інструменту не лише стримування конфліктів, а й активної реакції на нові загрози. Саме здатність швидко реагувати на динаміку кіберзагроз, забезпечувати міждержавну солідарність у протидії інформаційній агресії та формувати довіру до глобальних цифрових правил має стати критерієм його ефективності.

Перспективи розвитку міжнародного публічного права пов'язані з його здатністю адаптуватися до цифрової епохи шляхом інтеграції новітніх технологічних викликів у межі чинної правової системи. Таким чином, подальший розвиток міжнародного публічного права визначається його спроможністю гармонійно поєднувати цифрові реалії з усталеними нормами, зберігаючи при цьому фундаментальні принципи права у зміненому технологічному контексті.

Список використаних джерел

- The Global Principles for Information Integrity. (2024). *UN official*. Retrieved from <https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/un-global-principles-for-information-integrity-en.pdf>
- The Digital Services Act. Ensuring a safe and accountable online environment (2022). *European Commission*. Retrieved from https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_en
- Вознюк, О. (2024). Інформаційна війна як інструмент міжнародної політики (досвід для України). *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 50, 9–19. Retrieved from <https://mhpi.chnu.edu.ua/mhpi/article/view/155>
- Сілаєв, В., Горінов, П. (2024). Політика інформаційної безпеки в умовах цифрової трансформації України: виклики та шляхи попередження. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*, 3, 81–87. Retrieved from <https://journals.maup.com.ua/index.php/political/article/view/4449>
- Трофименко, М. (2023). Трансформація публічної дипломатії в умовах глобалізації та диджиталізації: методологічні засади й практичні аспекти (український кейс). *Вісник мариупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*. (35–36). 141–144. Retrieved from https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4588/1/trans_2023_35-36_141.pdf
- Чистякова, А. С., Костенко, Д. В. (2024). Трансформація права на інформацію в умовах воєнного часу. *Legal Bulletin*, 14, 81–90. doi: <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2024-14-A11>